

JÓZSEF II.

1Mózes 43. Jákób fiai újra Egyiptomba mennek

(Biblia 2014-es fordítás)

Az éhínség egyre súlyosabbá vált az országban.²Amikor az Egyiptomból hozott összes gabonát megették, ezt mondta nekik az apjuk: Vásároljatok megint egy kis élelmet!³De Júda azt mondta neki: Szigorúan figyelmeztetett bennünket az az ember: Ne kerüljetek a szemem elé, ha nem lesz veletek a testvéretek!⁴Ha tehát hajlandó vagy elküldeni velünk az öcsénket, elmegyünk, és vásárolunk neked élelmet.⁵De ha nem küldöd el, nem megyünk el, mert az az ember megmondta nekünk: Ne kerüljetek a szemem elé, ha nem lesz veletek az öcsétek!⁶Izráel ezt mondta: Miért tettetek velem ilyen rosszat? Miért mondtátok el annak az embernek, hogy van még egy testvéretek?⁷Ők így feleltek: Sokat kérdezősködött az az ember rólunk és családunkról. Él-e még az apátok? Van-e még testvéretek? És ezekre a kérdésekre nekünk válaszolnunk kellett. Honnan tudhattuk volna, hogy majd ezt mondja: Hozzátok ide a testvéretek!⁸Akkor Júda ezt mondta apjának, Izráelnek: Küldd el velem a fiút, hadd keljünk útra, hogy életben maradjunk, és ne haljunk meg sem mi, sem te, sem a gyermekeink!⁹Én kezeskedem érte, tőlem kérd számon! Ha nem hozom vissza, és nem állítom eléd, egész életemben viseljem vétkem terhét.¹⁰Bizony, ha nem késlekedünk, már kétszer is megfordulhattunk volna.¹¹Apjuk, Izráel ekkor így szólt hozzájuk: Ha már így kell lennie, ezt tegyétek: Rakjatok az ország legjobb termékeiből a zsákjaitokba, és vigyetek ajándékot annak az embernek: egy kis balzsamot, egy kis mézet, gyógyfüvet, mirhát, diót és mandulát.¹²Pénzt pedig kétszer annyit vigyetek magatokkal, mert azt a pénzt, amely visszakerült zsákjaitok szájába, azt is vigyétek vissza! Hátha tévedés volt!¹³Vigyétek az öcséteket is, induljatok, menjetek vissza ahhoz az emberhez!¹⁴Adja a Mindenható Isten, hogy irgalmas legyen hozzátok az az ember, és visszaengedje veletek a másik testvéretek és Benjámint. Ha már el kell veszítenem gyermekemet, hát elveszítem.

A testvérek Józsefhez érkeznek

¹⁵Fogták tehát az ajándékot, magukhoz vettek kétszer annyi pénzt, meg Benjámint, elindultak, és elmentek Egyiptomba, és megjelentek József előtt.¹⁶Amikor József meglátta köztük Benjámint, így szólt házának felügyelőjéhez: Vidd be ezeket az embereket a házba! Vágj le egy állatot, és készítsd el, mert ma velem ebédelnek ezek az emberek!¹⁷Az úgy is tett, ahogyan József mondta, és bevezette őket József házába.¹⁸Az embereket félelem fogta el, amikor József házába vezették őket, és ezt mondták: A pénz miatt hoztak ide bennünket, amely a múltkor visszakerült zsákjainkba. Ránk fognak rontani, ránk fognak támadni, és szolgaságra vetnek bennünket szamarainkkal együtt!¹⁹Odaléptek tehát József házának felügyelőjéhez, megszólították a ház ajtajában,²⁰és ezt mondták: Urunk, jártunk mi már itt a múltkor is élelmet vásárolni.²¹De amikor elérkeztünk éjjeli szállásunkra, és kinyitottuk a zsákjainkat, akkor vettük észre, hogy mindegyikünk pénze a zsákja szájában van: ott volt a pénzünk teljes összegében! Ezt most mi visszahoztuk magunkkal. ²²Most ezen felül is hoztunk pénzt magunkkal, hogy azon élelmet vásároljunk. Nem tudjuk, ki tette pénzünket a zsákjainkba.²³Ő azt felelte: Legyetek nyugodtak, ne féljetek! Istenetek, atyátok Istene tette azt a kincset a zsákjaitokba. A ti pénzetek pedig eljutott hozzám. Majd kivezette hozzájuk Simeont.²⁴Azután bevezette őket József házába, adott vizet, és ők megmosták a lábukat, a szamaraiknak pedig abrakot adott.²⁵Ők pedig előkészítették az ajándékot, mielőtt József délben megjött, mert hallották, hogy ott fognak ebédelni.

József megvendégeli testvéreit

²⁶Amikor József hazaérkezett, bevitték neki a házba az ajándékot, amely náluk volt, és földre borultak előtte.²⁷Ő pedig szívélyesen köszöntötte őket, és megkérdezte: Jól van-e idős apátok, akiről beszéltek nekem? Él-e még?²⁸Ők így feleltek: Apánk, a te szolgád, jól van, él még. Majd meghajoltak és leborultak.²⁹Amikor József megpillantotta testvérét, Benjámint, anyja fiát, ezt kérdezte: Ez a legkisebb

testvéretek, akiről beszéltetek nekem? Majd ezt mondta: Legyen kegyelmes hozzád az Isten, fiam!³⁰Akkor azonban elsietett József, mert öccsét látva elérzékenyült, és a sírás környékezte. Bement azért a belső szobájába, és ott kisírta magát.³¹Azután megmosta az arcát, és kijött. Uralkodott magán, és ezt mondta: Tálaljátok föl az ételt!³²De külön tálaltak neki, külön azoknak is és külön a vele együtt étkező egyiptomiaknak is. Az egyiptomiaknak ugyanis nem volt szabad együtt enniük a héberekkal, mert utálatosnak tartották ezt az egyiptomiak.³³Leültették őket vele szemben: az elsőszülöttet az elsőszülöttné, a legfiatalabbat a legfiatalabbnak járó helyre. Azok pedig álmélkodva néztek egymásra.³⁴A maga előtt lévő ételekből vitetett nekik, de amit Benjáminnak vittek, ötször nagyobb volt mindnyájukénál. Azután ittak, és megmámorosodtak vele együtt.

1Mózes 44. József serlegét Benjámín zsákjába rejtik

¹Azután József ezt parancsolta háza felügyelőjének: Töltsd meg ezeknek az embereknek a zsákjait élelemmel, amennyit csak el bírnak vinni, de mindegyiknek a pénzét tedd a zsákja szájába! ²Serlegemet, az ezüst serleget pedig tedd a legkisebbik zsákjának a szájába gabonája árával együtt! Ő pedig úgy tett, ahogyan József meghagyta neki.³Reggel, amikor világos lett, útra bocsátották az embereket szamaraikkal együtt.⁴Kimentek a városból, de még nem jártak messze, amikor József azt mondta háza felügyelőjének: Indulj, eredj azoknak az embereknek a nyomába! Ha utolérted őket, ezt mondd nekik: Miért fizettetek rosszal a jóért?⁵Hiszen ez az, amiből inni szokott az uram, sőt jósolni is ebből szokott! Gonosz dolgot cselekedtetek!⁶Amikor utolérte őket, el is mondta nekik mindezeket.⁷Ők azonban ezt felelték neki: Miért mond az én uram ilyeneket? Távol legyen szolgálidtól, hogy ilyesmit tegyenek!⁸Hiszen azt a pénzt is visszahoztuk neked Kánaán földjéről, amit zsákjaink szájában találtunk. Hogyan loptunk volna hát urad házából ezüstöt vagy aranyat?!⁹Az, akinél megtalálják szolgálid közül, haljon meg, mi magunk pedig az én uram rabszolgái leszünk.¹⁰Ő ezt mondta: Legyen hát úgy, ahogyan mondtátok! De csak az lesz a rabszolgám, akinél megtalálják, ti szabadok maradtok.¹¹Erre mindegyikük sietve lerakta zsákját a földre, és kinyitotta a zsákját.¹²Ő pedig végigkutatta azokat: a legidősebbnél kezdte, és a legkisebbnél végezte. Végül a serleg Benjámín zsákjából került elő.¹³Akkor ezek megszagatták felsőruhájukat, majd mindnyájan fölrakodtak a szamarukra, és visszatértek a városba.

Júda könyörög Benjáminért

¹⁴Amikor Júda és testvérei bementek József házába, ő még otthon volt. Földre borultak előtte,¹⁵József pedig ezt mondta nekik: Hogy csinálhattatok ilyet? Hát nem tudjátok, hogy a magamfajta ember jósolni is szokott?¹⁶Júda így felelt: Mit mondjunk az én uramnak? Mit szóljunk, és mivel igazoljuk magunkat? Isten hozta napvilágra szolgálid bűnét. Most már rabszolgái vagyunk az én uramnak mi is, meg az is, akinél a serleget megtalálták.¹⁷De ő ezt mondta: Távol legyen tőlem, hogy ezt tegyem! Csak az lesz a rabszolgám, akinél a serleget megtalálták, ti pedig menjetek el apátokhoz békességgel!¹⁸Ekkor Júda odalépett hozzá, és ezt mondta: Kérlek, uram, hadd szóljon egy szót hozzád, uramhoz a te szolgálád, és ne indulj haragra a te szolgálád ellen, hiszen olyan vagy te, mint a fáraó!¹⁹Amikor az én uram ezt kérdezte szolgálitól: Van-e apátok vagy testvéretek,²⁰akkor mi azt feleltük az én uramnak: Van még nekünk egy öreg apánk és egy kisebbik gyermeke, aki öregkorában született neki. Ennek a bátyja meghalt, és mivel ő egyedül maradt meg az anyjától, azért szereti őt az apja.²¹Te ezt mondtad szolgálidnak: Hozzátok el őt hozzám, hadd lássam saját szememmel!²²Mi azt feleltük az én uramnak: Nem hagyhatja el az a fiú az apját, mert ha elhagyja, meghal az apja.²³Te akkor ezt mondtad szolgálidnak: Ha a legkisebb öcsétek nem jön el veletek, ne kerüljetek többé a szemem elé!²⁴Mi elmentünk apánkhoz, a te szolgáládhoz, és elmondtuk neki az én uram beszédét.²⁵Mikor aztán apánk azt mondta, hogy vásároljunk megint egy kis élelmet,²⁶mi azt feleltük: Nem mehetünk. Csak akkor megyünk el, ha velünk lesz a legkisebb testvérünk is, mert nem kerülhetünk annak az embernek a szeme elé, ha a legkisebb testvérünk nem lesz velünk.²⁷Akkor apám, a

te szolgád ezt mondta nekünk: Ti is tudjátok, hogy csak két fiút szült nekem a feleségem.²⁸Az egyik elment tőlem, és én azt gondoltam: Biztosan vadállat tépte szét, nem is láttam viszont mindmáig. ²⁹Ha ezt is elviszitek tőlem, és szerencsétlenség éri, akkor ősz fejemet a bánat miatt a holtak hazájába juttatjátok! ³⁰Ha most úgy térek vissza apámhoz, a te szolgádhoz, hogy nincs velünk ez a fiú, akihez lelkéből ragaszkodik,³¹és ha meglátja, hogy nincs meg a fiú, akkor meghal, és szolgálid a bánat miatt juttatják apánknak, a te szolgálidnak ősz fejét a holtak hazájába.³²De szolgád így vállalt kezességet apámnál ezért a fiúért: Ha nem hozom vissza hozzád, egész életemben viseljem vétkem terhét apám előtt! ³³Ezért hadd maradjon itt a te szolgád e fiú helyett uram rabszolgájaként, ez a fiú pedig menjen el testvéreivel!³⁴Mert hogyan mehetnék el apámhoz, ha ez a fiú nincs velem? Nem akarom látni azt a bajt, ami apámat érné!

1Mózes 45. József megismerteti magát testvéreivel

¹Ekkor József már nem tudott tovább uralkodni magán az ott álló sok ember előtt, és felkiáltott: Küldjete ki előlem mindenkit! Nem is maradt senki nála, és ekkor József megismertette magát a testvéreivel. ²Hangos sírásra fakadt, úgyhogy meghallották az egyiptomiak, és így hallottak róla a fáraó házában is. ³Majd ezt mondta József a testvéreinek: Én vagyok József! Él-e még az én apám? De a testvérek nem tudtak válaszolni, mert megrémültek tőle. ⁴József ezt mondta testvéreinek: Jöjjetek már közelebb hozzám! Erre aztán közelebb mentek. Ekkor így szólt: Én vagyok József, a testvéretek, akit eladtatok Egyiptomba! ⁵De most ne bánkodjatok, és ne keseregjete amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten előttetek, hogy életben maradjatok. ⁶Mert már két esztendeje tart az éhínség a földön, és még öt esztendeig nem lesz sem szántás, sem aratás. ⁷Isten küldött el engem előttetek, hogy maradékok legyen a földön, és életben tartson benneteket nagy szabadítással. ⁸Tehát nem ti küldtetek ide, hanem Isten, aki engem a fáraó első emberévé, egész házának urává és egész Egyiptom uralkodójává tett. ⁹Sietve menjete el apámhoz, és mondjátok meg neki: Ezt üzeni a fiad, József: Isten egész Egyiptom urává tett engem. Jöjj el hozzám, ne tévovázz! ¹⁰Gósen földjén fogsz lakni, közel leszel hozzám te, a fiaid és az unokáid, meg a juhaid, marháid és mindened. ¹¹Én majd ellátlak itt, hiszen még öt évig tart az éhínség. Így nem fogsz nélkülözni sem te, sem házad népe, sem semmi más, ami a tiéd. ¹²Ti most saját szemetekkel látjátok testvéremmel, Benjáminnal együtt, hogy én magam beszélek hozzátok. ¹³Mondjátok el azért apámnak, milyen dicső dolgok történtek itt velem Egyiptomban, és mindazt, amit láttatok. Azután sietve hozzátok ide apámat! ¹⁴Ekkor testvérenek, Benjáminnak a nyakába borult, és sírt. Benjámin is sírt a nyakába borulva. ¹⁵Majd megcsókolta mindegyik testvérét, és sírva megölelte őket. Azután már beszédbe elegyedtek vele a testvérei.

A fáraó Egyiptomba hívja Jákóbot és fiait

¹⁶A fáraó házában meghallották a hírt, hogy megjöttek József testvérei. Tetszett ez a fáraónak és szolgálinak. ¹⁷Ezt mondta a fáraó Józsefnek: Mond meg testvéreidnek: Ezt cselekedjete: Rakjátok meg állataitokat, eredjete, menjete el Kánaán földjére! ¹⁸Azután vegyete magatokhoz apátokat, házatok népét, és jöjjetek hozzám; én pedig nektek adom Egyiptom földjének a legjavát, és a legzsírosabb földön élhete. ¹⁹Parancsold meg nekik: Ezt cselekedjete: Vigyete magatokkal szekereket Egyiptomból gyermekeitek és feleségeitek számára, hozzátok magatokkal apátokat, és jöjjetek ide! ²⁰Ne sajnáljátok a holmitokat, mert Egyiptom egész földjének a legjava lesz a tiétek! ²¹Izráel fiai így is cselekedtek. József adott nekik szekereket a fáraó parancsa szerint, és útravalót is adott nekik. ²²Mindegyiknek adott egy öltözet ruhát, de Benjáminnak háromszáz ezüstöt és öt öltözet ruhát adott. ²³Apjának pedig ezt küldte: tíz szamarat, megrakva Egyiptom legjobb termékeivel, és tíz szamárkancát, megrakva gabonával, kenyérrel és egyéb élelemmel, útravalóul az apjának. ²⁴Így küldte el testvéreit, és azok elmentek. De ezt mondta nekik: Ne civakodjate az úton! ²⁵Fölmentek tehát Egyiptomból, és megérkeztek Kánaán földjére apjukhoz, Jákóbbhoz. ²⁶Megmondták neki: József még életben van, sőt egész Egyiptom fölött ő uralkodik!

De Jákób szíve hideg maradt, mivel nem hitt nekik.²⁷Elbeszélték hát neki mindazt, amit József mondott nekik. És amikor látta a szekereket, amelyeket József küldött, hogy őt elvigyék, Jákób megkönnyebbült.²⁸Ezt mondta Izráel: Ennyi elég! Csakhogy él még József, a fiam! Megyek, hogy meglássam őt, mielőtt meghalok.

1Mózes 46. Jákób fiaival együtt Egyiptomba költözik

¹Izráel tehát útnak indult mindenével, amije csak volt, és amikor Beérsebába ért, áldozatokat mutatott be atyja, Izsák Istenének. ²Isten pedig éjszaka így szólt Izráelhez látomásban: Jákób! Jákób! Ő így felelt: Itt vagyok!³Ekkor azt mondta: Én vagyok az Isten, atyádnak Istene! Ne félj lemenni Egyiptomba, mert nagy néppé teszek ott! ⁴Én megyek veled Egyiptomba, és én is foglak visszahozni, és József keze fogja majd le a szemedet.⁵Elindult tehát Jákób Beérsebából. Izráel fiai föltették apjukat, Jákóbot meg a gyermekeket és az asszonyokat a szekerekre, amelyeket a fáraó küldött, hogy elvigyék őt. ⁶Fogták jószágait és szerzeményüket, amit Kánaán földjén szereztek, és elmentek Egyiptomba: Jákób és vele együtt minden leszármazottja.⁷Elvitte magával Egyiptomba a fiait és fiúunokáit, leányait és leányunokáit, minden leszármazottját.⁸Így hívták Izráel utódait, akik elmentek Egyiptomba: Jákób és fiai. Jákób elsőszülötte volt Rúben. ⁹Rúben fiai: Hanók, Pallú, Hecrón és Karmí. ¹⁰Simeon fiai: Jemúél, Jámín, Óhad, Jákín, Cóhar, valamint Saul, egy kánaáni nőnek a fia.¹¹Lévi fiai: Gérsón, Kehát és Merári.¹²Júda fiai: Ér, Ónán, Sélá, Pérec és Zerah. Ér és Ónán meghalt még Kánaán földjén. De Pérecnek már fiai is voltak: Hecrón és Hámúl. ¹³Issakár fiai: Tóla, Puvvá, Jób és Simrón. ¹⁴Zebulon fiai: Szered, Élón és Jahleél.¹⁵Ezek Lea fiai, akiket Paddan-Arámban szült Jákóbnak. Az ő leánya volt Dina; fiai és leányai összesen harminchárman voltak. ¹⁶Gád fiai: Cifjón, Haggí, Súní, Ecbón, Érí, Aródí és Aréli.¹⁷Ásér fiai: Jimná, Jisvá, Jisví, Bería, az ő húguk volt Szerah. Bería fiai: Héber és Malkiél.¹⁸Ezek Zilpa fiai, akit Lábán adott Leának, a leányának. Ő szülte ezt a tizenhatot Jákóbnak. ¹⁹Ráhelnek, Jákób feleségének a fia volt József és Benjámín. ²⁰Józsefnek Egyiptom földjén született Manassé és Efraim, akiket Ászenat, Pótiférának, Ón papjának a leánya szült. ²¹Benjámín fiai: Bela, Beker, Asbél, Géra, Naamán, Éhí és Rós, Muppím, Huppím és Ard. ²²Ezek Ráhel fiai, akik Jákóbnak születtek. Összesen tizennégyen voltak.²³Dán fia: Husím.²⁴Naftáli fiai: Jahceél, Gúni, Jécer és Sillém. ²⁵Ezek Bilha fiai, akit Lábán adott Ráhelnek, a leányának. Ő szülte ezeket Jákóbnak, összesen hetet. ²⁶Azok, akik Jákóbbal együtt Egyiptomba érkeztek – akik ötöle származtak, azaz Jákób fiainak a feleségein kívül –, összesen hatvanhatan voltak,²⁷Józsefnek pedig két fia született Egyiptomban. Jákób egész háza népe tehát, amely Egyiptomba ment, hetven lélek volt.

József találkozik apjával

²⁸Józsefhez menve Jákób Júdat küldte maga előtt, hogy mutassa az utat Gósenbe. Így érkeztek el Gósen földjére. ²⁹József befogatott a kocsijába, és Gósenbe ment apja, Izráel elé. Amikor meglátta, a nyakába borult, és sokáig sírt a nyakába borulva. ³⁰Izráel azt mondta Józsefnek: Most már meghalhatok, mert megláttam arcodat, hogy még élsz.³¹József ezután azt mondta testvéreinek és apja háza népének: Elmegyek, és hírt viszek a fáraónak. Megmondom neki, hogy testvéreim és apám háza népe, akik Kánaán földjén voltak, megérkeztek hozzám, ³²és ezek az emberek juhásztorok, mindig jószágértartó emberek voltak, és elhozták a juhaikat, marháikat és mindenüket.³³Azért ha a fáraó majd hívat titeket, és megkérdezi, hogy mi a foglalkozásotok,³⁴ezt mondjátok: Jószágértartó emberek voltunk a te szolgálaid ifjúkoruktól fogva mindeddig; mi is, meg atyáink is. Így majd letelepedhettek Gósen földjén, mert az egyiptomiak minden juhásztort utálatosnak tartanak.

1Mózes 47. Jákób és családja letelepszik Gósen földjén

¹József elment, és hírt vitt a fáraónak. Ezt mondta: Apám és testvéreim megérkeztek Kánaán földjéről juhaikkal, marháikkal és mindenükkel, amijük csak van, és már Gósen földjén vannak.²Maga mellé vett ötöt a testvérei közül, és odaállította őket a fáraó elé.³A fáraó ezt kérdezte a testvérektől: Mi a foglalkozásotok? Ők így feleltek a fáraónak: Juhpásztorok a te szolgálid, mi is, meg atyáink is azok voltak.⁴Majd ezt mondták a fáraónak: Jövevényként jöttünk erre a földre, mert szolgálid juhainak nincs legelője, olyan súlyos az éhínség Kánaán földjén. Hadd telepedjenek le szolgálid Gósen földjén!⁵A fáraó ezt mondta Józsefnek: Apád és testvéreid idejöttek hozzád.⁶Előtted van Egyiptom országa. Az ország legjobb részén telepítsd le apádat és testvéreidet, telepedjenek le Gósen földjén! Ha pedig tudod, hogy vannak közöttük rátermett emberek, tedd azokat jószágaim felügyelőivé!⁷József apját, Jákóbot is bevezette, és odaállította a fáraó elé. Jákób áldást mondott a fáraóra.⁸A fáraó megkérdezte Jákóbtól: Hány éves vagy?⁹Jákób azt felelte a fáraónak: Vándorlásom éveinek a száma százharminc esztendő. Életem rövid volt, tele rossz napokkal. Nem értem el atyáim vándorlása éveinek a számát.¹⁰Majd áldást mondott Jákób a fáraóra, és eltávozott a fáraó elől.¹¹Így telepítette le József apját és testvéreit, és adott nekik birtokot Egyiptomban, az ország legjobb részén, Ramszesz földjén, ahogyan megparancsolta a fáraó.¹²És ellátta József kenyérrel az apját, testvéreit és apja egész háza népét családotul.

Éhínség Egyiptomban

¹³Pedig sehol az országban nem volt már kenyér, olyan súlyos volt az éhínség. Egyiptom földje és Kánaán földje sínylődött az éhínség miatt.¹⁴József a gabonáért, amelyet vásároltak, már összeszedetett minden pénzt, ami csak fellelhető volt Egyiptom és Kánaán földjén. Ezt a pénzt József a fáraó házának juttatta.¹⁵Amikor elfogyott a pénz Egyiptom földjén – meg Kánaán földjén is –, odament valamennyi egyiptomi Józsefhez, és azt mondták: Adj nekünk kenyeret! Miért haljunk meg itt előtted? Hiszen nincs már pénz!¹⁶József így felelt: Adjátok ide jószágaitokat, akkor adok nektek jószágaitokért, ha már nincs pénz.¹⁷El is vitték jószágait Józsefhez, József pedig adott nekik kenyeret a lovakért, a juhnyájakért, a marhacsordákért és a szamarakért. Ellátta őket kenyérrel abban az esztendőben minden jószágukért.¹⁸Miután eltelt az az esztendő, a következő esztendőben megint odamentek hozzá, és azt mondták neki: Nem titkolhatjuk el, uram, hogy elfogyott a pénz, jószágaink és állataink pedig urunknál vannak. Nem maradt egyebünk, uram, csak a testünk és a földünk.¹⁹Miért pusztuljunk el szemed láttára magunk is, meg a földünk is? Vásárolj meg minket és a földünket kenyérért, és mi földünkkel együtt a fáraó szolgálói leszünk. Csak adj vetőmagot, hogy életben maradjunk, ne haljunk meg, és a termőföld se váljék pusztává!²⁰József tehát megvásárolta Egyiptom egész földjét a fáraó részére, mert az egyiptomiak mind eladták mezőiket, olyan súlyos volt náluk az éhínség. Így lett a föld a fáraóé.²¹A népet pedig szolgálivá tette, hogy neki dolgozzanak Egyiptom határának egyik szélétől a másikig.²²Csak a papok földjét nem vásárolta meg, mert az a papok javadalma volt a fáraó rendelete szerint, és ők abból a javadalomból éltek, amelyet a fáraó rendelete juttatott nekik. Ezért nem adták el a földjüket.²³Akkor József ezt mondta a népnek: A mai napon megvásároltalak benneteket és földeteket a fáraónak. Itt a vetőmag, vessétek be a földet!²⁴A termés egyötödét a fáraónak kell adnotok, négyötöde pedig megmarad nektek vetőmagnak és élelemre házatok népének, hogy legyen ennivalója családoknak.²⁵Ők ezt felelték: Te mentetted meg az életünket. Légy jóindulattal irántunk, uram, és mi a fáraó szolgálói leszünk!²⁶Így hozta meg József Egyiptomban a földre vonatkozólag azt a mai napig is érvényes rendeletet, hogy a termés egyötöde a fáraóé; csak a papok földje nem volt a fáraóé.

Jákób végrendelete

²⁷Izráel tehát letelepedett Egyiptomban, Gósen földjén. Birtokukba vették azt, szaporodtak, és nagyon megsokasodtak. ²⁸Jákób tizenhét évig élt Egyiptomban. Összesen száznegyvenhét évig élt Jákób. ²⁹Amikor közeledett Izráel halálának az ideje, magához hívatta fiát, Józsefet, és ezt mondta neki: Ha elnyertem jóindulatodat, tedd kezedet a csípőm alá, és esküdj meg, hogy szeretettel és hűséggel bánsz velem, és nem Egyiptomban fogsz eltemetni! ³⁰Őseim mellett akarok pihenni. Vigyél majd el Egyiptomból, és temess az ő sírjukba! Ő így felelt: Megteszem, amit mondtál. ³¹Jákób ezt mondta: Esküdj meg nekem! Ő megesküdött. Ekkor Izráel térdre borult az ágy fejénél.

1Mózes 48. Jákób megáldja Efraimot és Manassét

¹Történt ezek után, hogy hírül vitték Józsefnek: Apád beteg! Ekkor elvitte hozzá két fiát, Manassét és Efraimot. ²Jákóbnak jelentették: Nézd, József, a fiad jön hozzád! Izráel összeszedte erejét, és felült az ágyon. ³Jákób ezt mondta Józsefnek: A Mindenható Isten megjelent nekem Lúzbán, Kánaán földjén, megáldott engem, ⁴és azt mondta nekem: Megszaporítalak és megsokasítalak, népek sokaságává teszek, és a te utódaidnak adom örökre ezt a földet birtokul. ⁵Legyen hát enyém a két fiad, akik Egyiptom földjén születtek, mielőtt eljöttem hozzád Egyiptomba! Efraim és Manassé legyen éppúgy az enyém, mint Rúben és Simeon! ⁶Azok a gyermekeid viszont, akiket utánuk nemzettél, legyenek a tied, és viseljék bátyjaik nevét örökségükben! ⁷Mert amikor Paddánból eljöttem, fájdalomra meghalt Ráhel útközben Kánaán földjén, amikor már csak rövid út választott el Efrátától. Ott temettem el az Efrátába, azaz Betlehembe vezető úton. ⁸Amikor Izráel meglátta József fiait, megkérdezte: Kik ezek? ⁹József ezt felelte apjának: Az én fiaim, akiket itt adott nekem az Isten. Jákób így szólt: Hozd ide őket hozzám, hadd áldjam meg őket! ¹⁰Izráel szeme az öregség miatt meggyengült, nem látott már jól. Közel vitte azért őket Jákóbbhoz, ő pedig megcsókolta és megölelte őket. ¹¹Izráel ezt mondta Józsefnek: Nem gondoltam, hogy még meglátom arcodat, és most Isten még azt is megengedte, hogy megláthassam a gyermekeidet. ¹²Akkor József elhúzta őket apja térdétől, és arccal a földre borult. ¹³Azután fogta József mindkettőjüket, és odavitte jobb kezével Efraimot Izráel baljára, bal kezével pedig Manassét Izráel jobbára. ¹⁴Izráel kinyújtotta a jobb kezét, és Efraim fejére tette, pedig ő volt a kisebbik. A bal kezét meg keresztbe rá Manassé fejére tette, pedig Manassé volt az elsőszülött. ¹⁵Azután így áldotta meg Józsefet: Az Isten, akinek színe előtt jártak az őseim, Ábrahám és Izsák, az Isten, aki pásztorom, mióta csak vagyok mind a mai napig, ¹⁶az angyal, aki megváltóm minden bajban, áldja meg e fiúkat! Rólam nevezzék el őket, meg őseimnek, Ábrahámnak és Izsáknak a nevéből! Legyen számtalan utódjuk ezen a földön! ¹⁷Amikor József látta, hogy apja Efraim fejére tette a jobb kezét, rosszalotta ezt. Megfogta apja kezét, hogy áttegye Efraim fejéről Manassé fejére. ¹⁸József ezt mondta apjának: Nem úgy, apám, mert ez az elsőszülött, az ő fejére tedd a jobb kezedet! ¹⁹Apja azonban elutasította, és azt mondta: Tudom, fiam, tudom. Ő is néppé lesz, ő is nagy lesz, de kisebbik testvére nagyobb lesz nála, és utódaiból sok-sok nép támad majd. ²⁰És így áldotta meg őket azon a napon: A ti nevetekkel mondanak majd áldást Izráelben: Tegyen Isten olyanná, mint Efraimot és Manassét! Így helyezte Jákób Efraimot Manassé elé. ²¹Azután ezt mondta Izráel Józsefnek: Én már meghalok. De Isten veletek lesz, és visszavisz benneteket atyáitok földjére. ²²Neked azonban egy hegyháttal többet adok, mint testvéreidnek, amit karddal és íjjal vettem el az emóriaktól.

1Mózes 49. Jákób megáldja tizenkét fiát

Jákób hívatta fiait, és ezt mondta: Gyűljetek össze, hadd mondjam el, mi történik veletek majd egykor!²Gyűljetek egybe, hallgassatok meg, Jákób fiai! Hallgassatok atyátokra, Izráelre!³Rúben, te vagy elsőszülöttem, erősségem, férfierőm első termése: kiváltképpen hatalmas, kiváltképpen erős.⁴Kiáradtál, mint a víz, nem maradsz az első, mert atyád ágyába léptél, akkor meggyaláztál, nyoszolyámba léptél.⁵Simeon és Lévi testvérek, fegyvereik erőszak eszközei.⁶Társaságukba ne menj, lelkem, gyülekezetükkel ne egyesülj, dicsőségem! Mert embert öltek haragjukban, kedvtelésükben bikát bénítottak.⁷Átkozott haragjuk, mert vad, és dühük, mert hajthatatlan. Szétosztom őket Jákóbban, elszélesztem Izráelben.⁸Júda, téged magasztalnak testvéreid. Kezed ellenségeid nyakára teszed, leborulnak előtted atyádnak fiai.⁹Fiatalkor oroszlán vagy, Júda, prédától lettél naggyá, fiam! Lehevert, elnyújtózott, mint a hím vagy a nőtény oroszlán – ki merné fölzavarni?!¹⁰Nem távozik Júdából a jogar, sem a kormánypálca térdei közül, míg eljő Síló, akinek engednek a népek.¹¹Szőlőtőhöz köti ki szamarát, nemes tőkéhez samárcsikóját. Ruháját borban mossa, köntösét a szőlő vérében.¹²Szemei bornál ragyogóbbak, fogai tejnél fehérebbek.¹³Zebulon a tengerpart felé lakik, a hajók kikötője felé, hátával Szidónra támaszkodik.¹⁴Issakár nagy csontú samár, az aklok között heverész.¹⁵De látva, mily jó a nyugalom, és milyen szép a föld, teher alá hajtja vállát, és robotoló szolgává lesz.¹⁶Dán ítéli a maga népét, mint Izráel bármely törzse.¹⁷Dán kígyó lesz az úton, vipera az ösvényen, a ló csüdjébe harap, és lovasa hanyatt esik.¹⁸Szabadításodra várok, Uram!¹⁹Gádot martalócok marják, de ő a sarkukba mar!²⁰Ásér kenyeré kövér, királyi csemegéket kínál.²¹Naftáli gyors lábú szarvasünő, szép szavakat hallat.²²Termő fa ága József, termő fa ága forrás mellett, ágai átnyúlnak a kőfalra.²³Ezért keserítik, nyilazzák, kergetik az íjászok.²⁴De íja nem remeg, izmos kezei fürgén járnak, hisz Jákób Erőssége tartja a kezét, Izráel pásztora, kősziklája,²⁵atyád Istene, aki megsegít téged, a Mindenható, aki megáld téged az ég áldásával felülről, a lent elterülő mélység áldásaival, az emlékek és anyaméh áldásaival.²⁶Atyád áldásai erősebbek az örök hegyek áldásainál, az örök halmok gyönyörűségénél; szálljanak József fejére, a testvérei között megszentelt fejére!²⁷Benjámín ragadozó farkas, reggel zsákmányt eszik, este prédát oszt.²⁸Ez Izráel tizenkét törzse. Ezt mondta el nekik apjuk, amikor megáldotta őket; mindegyiket a ráillő áldással áldotta meg.

Jákób halála

²⁹Azután parancsot adott nekik, és ezt mondta: Ha majd elődeim mellé kerülök, atyáim mellé temessetek a hettita Efrón mezején levő barlangba!³⁰Abba a barlangba, amely Kánaán földjén van Mamréval szemben a makpélai mezőn, amelyet Ábrahám vett meg a mezővel együtt a hettita Efróntól sírhelynek való birtokul.³¹Oda temették el Ábrahámot és feleségét, Sárát, oda temették el Izsákot és feleségét, Rebekát, oda temettem el Leát is.³²A hettitáktól megvett tulajdon az a mező és a rajta levő barlang.³³Miután Jákób mindezeket meghagyta fiainak, felhúzta lábait az ágyra, azután elhunyt, és elődei mellé került.

1Mózes 50. Jákób holttestét Hebrónba szállítják

¹József ekkor apja arcára borult, siratta, és csókolgatta.²Azután megparancsolta József az orvosoknak, akik az ő szolgálatában álltak, hogy balzsamozzák be az apját. Az orvosok be is balzsamozták Izráelt.³Negyven nap telt el ezzel, mert ennyi ideig tart a bebalzsamozás. Az egyiptomiak pedig hetven napig siratták őt.⁴Amikor letelt a siratás ideje, így szólt József a fáraó háza népéhez: Ha jóindulattal vagytok irántam, beszéljétek el ezt a fáraónak:⁵Apám megeskett, amikor ezt kérte: Én most meghalok, a saját sírboltomba temess el, amelyet Kánaán földjén vájtam ki magamnak! Most azért el kell mennem, hogy eltemessem apámat, de utána visszatérek.⁶A fáraó ezt mondta: Menj el, temesd el apádat, ahogyan megeskett téged!⁷El is ment József, hogy eltemesse az apját, és vele ment a fáraó minden udvari

embere, udvarának vénei és Egyiptom összes vénei⁸ meg József egész háza népe, testvérei és apjának a háza népe. Csak a gyermekeket meg a juhokat és marhákat hagyták Gósen földjén.⁹ Még harci kocsik és lovasok is mentek vele, úgyhogy a menet igen hatalmas volt.¹⁰ Amikor eljutottak Góren-Háátádig, amely a Jordánon túl van, nagy és mélységes gyásszal siratták el ott; hét napig tartó gyászünnepet rendezett apjának József.¹¹ Amikor az ország lakosai, a kánaániak látták ezt a gyászünnepet Góren-Háátádnál, ezt mondták: Mély gyásza van Egyiptomnak! Ezért nevezték el azt a helyet a Jordánon túl Ábél-Micrajimnak.¹² Fiai pedig úgy tettek Jákóbbal, ahogyan megparancsolta nekik:¹³ elvitték őt fiai Kánaán földjére, és eltemették Mamréval szemben, a makpélai mezőn levő barlangba, amelyet Ábrahám a mezővel együtt vásárolt meg a hettita Efróntól sírhelynek való birtokul.¹⁴ Miután József eltemette apját, visszatért Egyiptomba testvéreivel és mindazokkal együtt, akik elkísérték őt apja temetésére.

József nagylelkűsége testvéreihez

¹⁵Amikor József bátyjai látták, hogy meghalt az apjuk, így tanakodtak: Hátha József bosszút forral ellenünk, és megfizet most nekünk mindazért a rosszért, amit vele szemben elkövettünk.¹⁶ Ezt üzenték tehát Józsefnek: Apád megparancsolta nekünk halála előtt:¹⁷ Mondjátok meg Józsefnek: Kérünk, bocsásd meg testvéreid hitszegését és vétjét, hogy rosszat követtek el ellened! Bocsásd meg hát azoknak a hitszegését, akik atyád Istenének a szolgái! József sírva fakadt, amikor ezt elmondták neki.¹⁸ Oda is mentek hozzá a testvérei, leborultak előtte, és ezt mondták: Szolgáid vagyunk!¹⁹ De József így szólt hozzájuk: Ne féljetek! Vajon Isten vagyok én?²⁰ Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van, és sok nép életét megtartsa.²¹ Most hát ne féljetek, eltartalak én benneteket és gyermekeiteket! Így vigasztalta őket, és szívhez szólóan beszélt velük.²² József Egyiptomban lakott, mind ő, mind apjának a háza népe. Száztíz esztendeig élt József,²³ és megláthatta József Efraim fiait harmadíziglen. Manassé fiának, Mákírnak is születtek gyermekei, és József saját gyermekeivé fogadta őket.

József halála

²⁴Azután József ezt mondta testvéreinek: Én meghalok, de Isten bizonyosan rátok tekint, és majd elvezet benneteket ebből az országból arra a földre, amelyet esküvel ígért meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.²⁵ Meg is eskette József Izráel fiait: Bizonyosan rátok tekint Isten, akkor vigyétek majd el innen a csontjaimat!²⁶ Azután meghalt József száztíz éves korában. Bebalzsamozták, és egy koporsóba helyezték Egyiptomban.